فضائل وآداب المسجد النبوي، وأحكام زيارة قبر النبي عليه الصلاة والسلام وقبري صاحبيه (للحرمين)

Vrijednosti Poslanikove džamije, pravila ponašanja u vezi s njom, te propisi posjete kaburu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kaburima dvojice njegovih

ashaba, radijallahu anhuma.

Vrijednosti Poslanikove džamije, pravila ponašanja u vezi s njom, te propisi posjete kaburu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kaburima dvojice njegovih ashaba, radijallahu anhuma.

Naučni odbor Uprave za vjerska pitanja pri Svetoj džamiji u Mekki i Poslanikovoj džamiji u Medini.

Vrijednosti Poslanikove džamije, pravila ponašanja u vezi s njom, te propisi posjete kaburu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kaburima dvojice njegovih ashaba, radijallahu anhuma.

Priredio:

Naučni odbor Uprave za vjerska pitanja pri Svetoj džamiji u Mekki i Poslanikovoj džamiji u Medini.

1447. hidžretska godina.

Uvod

Zahvala pripada Allahu, Gospodaru svjetova. Neka su salavat i selam na onoga koji je poslan kao milost svjetovima, na njegovu porodicu, ashabe, i na one koji budu slijedili njegov sunnet i vodili se njegovom uputom do Sudnjega dana.

Ovo je sažeta poslanica koja obuhvata najvažnije odlike Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem,

džamije, pravila ponašanja tokom njene posjete, te pravila posjete Poslanikovom kaburu i kaburima dvojice njegovih ashaba. Priredili smo je za posjetioce Poslanikove džamije, kako bi bili upućeni u njenu vrijednost, te u propise posjete i obavljanja namaza u njoj. Molimo Plemenitog Darovatelja da ova poslanica bude od koristi, te da ovo djelo učini dobrim i iskrenim, isključivo radi Njega. Uistinu, On je najbolji Koji uslišava molbe i najplemenitiji Koji ispunjava nade.

Naučni odbor

Prvo: Vrijednosti i odlike Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, džamije

Uzvišeni Allah je kazao:

﴿وَرَبُّكَ يَخۡلُقُ مَا يَشَآءُ وَيَخۡتَارُۗ مَا كَانَ لَهُمُ ٱلۡخِيَرَةُۚ سُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ68﴾

"Gospodar tvoj stvara šta hoće, i On odabire. Oni nemaju pravo birati. Hvaljen neka je Allah i vrlo visoko iznad onih koje s Njime izjednačuju!" (El-Kasas, 68). Uzvišeni Allah odabrao je ovo mjesto da bude džamija Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, te ga je učinio posebnim zbog brojnih vrijednosti, među kojima su:

1) To je jedna od tri džamije u koje se ciljano putuje radi ibadeta.

Od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, kazao:

«لَا تُشَدُّ الرِّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: مَسْجِدِي هَذَا، وَمَسْجِدِ الحَرَامِ، وَمَسْجِدِ الأَقْصَى».

"Putovanje se ciljano ne poduzima radi ibadeta, osim kada se radi o posjeti tri džamije: ove moje džamije, Mesdžidul-harama i Mesdžidul-Aksa."[1]

2) Namaz u džamiji Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bolji je hiljadu puta od namaza obavljenog na drugom mjestu, izuzev u El-Mesdžidul-haramu, u Mekki.

Od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

«صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ، إِلَّا المَسْجِدَ الحَرَامَ».

"Namaz u ovoj mojoj džamiji bolji je hiljadu puta od namaza obavljenog na drugom mjestu, izuzev u El-Mesdžidul-haramu."[2]

3) To je džamija čiji su temelji, već od prvog dana, postavljeni na temeljima bogobojaznosti.

---

[1] Hadis bilježe Buhari, br. 1189, i Muslim, br. 1397, a ovo je njegova verzija.

[2] Hadis bilježe Buhari, br. 1190, i Muslim, br. 1395, a ovo je Buharijina verzija.

Prenosi se od Ebu Seida Hudrija, radijallahu anhu, da je rekao: „Ušao sam kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u kuću jedne od njegovih žena, pa sam rekao: 'O Allahov Poslaniče, koji je od dva mesdžida utemeljen na bogobojaznosti?' Uzeo je šaku sitnog kamenja, udario njime o zemlju, a zatim rekao:

«هُوَ مَسْجِدُكُمْ هَذَا» لِمَسْجِدِ المَدِينَةِ.

'To je ova vaša džamija', misleći na džamiju u Medini."[1]

4) Nagrada onome ko u njoj traži nauku ista je kao nagrada borca na Allahovom putu.

Od Ebu Hurejre, radijallahu 'anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao:

«مَنْ جَاءَ مَسْجِدِي هَذَا، لَمْ يَأْتِهِ إِلَّا لِخَيْرٍ يَتَعَلَّمُهُ أَوْ يُعَلِّمُهُ، فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ المُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللهِ، وَمَنْ جَاءَ لِغَيْرِ ذَلِكَ، فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ الرَّجُلِ يَنْظُرُ إِلَى مَتَاعِ غَيْرِهِ».

"Ko dođe u ovu moju džamiju, a dođe isključivo radi dobra kojem će se podučiti ili druge podučavati, on je na stepenu borca na Allahovom putu. A ko dođe radi nečeg drugog, on je poput čovjeka koji gleda u tuđi imetak."[2]

5) U njoj se nalazi časna Revda.

---

[1] Hadis bilježi Muslim, br. 1398.

[2] Hadis bilježi Ibn Madže, br. 227, sa ispravnim lancem prenosilaca.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, pripovijeda da je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, kazao:

«مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الجَنَّةِ، وَمِنْبَرِي عَلَى حَوْضِي».

"Između moje sobe i moga minbera nalazi se Revda (bašča), koja spada u džennetske bašče, a moj minber je na mome Havdu."[1]

Drugo: Pohvalnost i preporučenost posjete časnoj Poslanikovoj džamiji

Zbog navedenih, a i drugih vrijednosti i odlika, preporučuje se posjeta Poslanikovoj džamiji radi obavljanja namaza i ibadeta u njoj:

1) Sunnet je hadžiji i drugima posjetiti Poslanikovu džamiju prije ili poslije hadža. Ova posjeta ne spada u šartove (uvjete), ruknove (stubove) niti vadžibe (obavezne radnje) hadža i nema nikakve veze s njim.

2) Za posjetu džamiji Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ne uvjetuje se klanjanje određenog broja namaza niti boravak u Medini u određenom vremenskom periodu. Naprotiv, posjeta se ostvaruje klanjanjem samo jednog namaza, bez obzira da li to bio farz ili nafila. Međutim, što se veći broj namaza u njoj klanja, to je i nagrada veća.

[1] Muttefekun alejhi; Buhari, br. 1195, i Muslim, br. 1390.

3) Posjetiocu Poslanikove džamije pohvalno je da u njoj obavi sve farz-namaze, kao i nafile, shodno prethodno navedenom da je namaz obavljen u njoj bolji hiljadu puta od namaza na bilo kojem drugom mjestu, izuzev u El-Mesdžidul-haramu.

Treće: Adabi i pravila ponašanja prilikom posjete Poslanikovoj džamiji

Kada musliman dođe u Poslanikovu džamiju, preporučeno mu je da se pridržava šerijatskih pravila koja se odnose na džamije općenito, a posebno na Poslanikovu džamiju. Između ostalih, u ta pravila ubraja se sljedeće:

1) U džamiju treba doći skrušeno i smireno, u čistom stanju, lijepog izgleda i ugodnog mirisa. Od Ebu-Hurejre, radijallahu 'anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

«إِذَا ثُوِّبَ لِلصَّلَاةِ فَلَا تَأْتُوهَا وَأَنْتُمْ تَسْعَوْنَ، وَأْتُوهَا وَعَلَيْكُمُ السَّكِينَةُ، فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا كَانَ يَعْمِدُ إِلَى الصَّلَاةِ فَهُوَ فِي صَلَاةٍ»،

"Kada se prouči ikamet za namaz, ne dolazite na njega žureći, nego dolazite smireno, pa ono što stignete, klanjajte, a ono što vam prođe, upotpunite, jer, zaista, kada neko od vas krene na namaz, on je već u namazu."[1] Od Ebu Seida el-Hudrija, radijallahu

[1] Hadis bilježe Buhari, br. 636, i Muslim, br. 602.

anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao:

«الغُسْلُ يَوْمَ الجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ، وَأَنْ يَسْتَنَّ، وَأَنْ يَمَسَّ طِيبًا إِنْ وَجَدَ»،

"Kupanje petkom dužnost je svakoj punoljetnoj osobi (muhtelim), pranje zuba misvakom i mazanje miomirisom (mirisanje), ukoliko ga ima."[1] A što se tiče žene, kada dolazi u mesdžid, obaveza joj je da bude pokrivena svojim hidžabom i nije joj dozvoljeno da se namiriše, shodno riječima Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem:

«إِذَا شَهِدَتْ إِحْدَاكُنَّ المَسْجِدَ فَلَا تَمَسَّ طِيبًا».

"Kada neka od vas dođe u džamiju, neka ne dotiče (ne koristi) miris."[2]

2) Ulazak desnom nogom u džamiju Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i učenje dove prilikom ulaska u džamiju. Preporučuje se posjetiocu da prilikom ulaska u džamiju Allahovog Poslanika, kao i u bilo koju drugu džamiju, prvo uđe desnom nogom i prouči sljedeću dovu:

«بِسْمِ اللَّهِ، وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ»،

---

[1] Muttefekun alejhi; Buhari, br. 846, i Muslim, br. 858, a riječ muhtelim koja se spominje u hadisu odnosi se na osobu koja je dosegla islamsko punoljetstvo.

[2] Hadis bilježi Muslim, br. 443.

"Bismillahi, ve-s-selamu 'ala Resuli-l-Lah, Allahummegfir li zunubi veftah li ebvabe rahmetike"/"U ime Allaha, i selam na Allahovog Poslanika; Allahu moj, oprosti mi moje grijehe i otvori mi vrata Svoje milosti."[1] Također, prilikom ulaska u džamiju, uči se:

«أَعُوذُ بِاللَّهِ العَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ القَدِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ».

"E'uzu bi-l-Lahi-l-'azimi ve bi vedžihihi-l-kerimi ve sultanihi-l-kadimi mine-š-šejtani-r-radžim."

"Utječem se Uzvišenom Allahu, Njegovom plemenitom Licu i Njegovoj vječnoj moći, od prokletog šejtana."[2]

3) Obavljanje tehijjetul-mesdžida: sunnet je onome ko uđe u Poslanikovu džamiju kako bi u njoj klanjao, da klanja dva rekata tehijjetul-mesdžida prije nego sjedne. Prenosi se od Ebu Katade El-Harisa ibn Rib'ija El-Ensarija, radijallahu anhu, da je kazao: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je:

«إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ المَسْجِدَ، فَلَا يَجْلِسْ حَتَّى يُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ».

[1] Hadis bilježi Ibn Madža, br. 771, s vjerodostojnim lancem prenosilaca.

[2] Hadis bilježi Ebu Davud, br. 466, s ispravnim lancem prenosilaca.

"Kada neko od vas uđe u džamiju, neka ne sjeda dok ne klanja dva rekata."[1]

4) Nastojanje da se namaz obavlja u prvim safovima zbog velike vrijednosti koja se u tome nalazi, a to se ne može postići osim ranim odlaskom na namaz, na osnovu hadisa Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

«لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النِّدَاءِ وَالصَّفِّ الأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهِمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهَمُوا»،

„Kada bi ljudi znali kakva je vrijednost u ezanu i prvom safu, a ne bi imali drugi način da odrede ko će ući u prvi saf osim izvlačenja strelica, sigurno bi tako i postupili.“[2] Također, rekao je i svojim ashabima, radijallahu anhum:

«تَقَدَّمُوا فَأْتَمُّوا بِي، وَلْيَأْتَمَّ بِكُمْ مَنْ بَعْدَكُمْ، لَا يَزَالُ قَوْمٌ يَتَأَخَّرُونَ حَتَّى يُؤَخِّرَهُمُ اللهُ».

"Naprijed prođite i za mnom se povodite, a neka se za vama povode oni koji su iza vas. Dokle god se povlače neki ljudi, sve dotle ih Allah unazađuje."[3]

A kada su posrijedi žene, za njih je najbolje da klanjaju u zadnjim safovima i da budu udaljene od muškaraca, na osnovu hadisa Ebu Hurejre,

---

[1] Bilježe ga Buhari, br. 1171, i Muslim, br. 714.
[2] Bilježe ga Buhari, br. 615, i Muslim, br. 437.
[3] Hadis bilježi Muslim, br. 438.

radijallahu anhu, koji je rekao: „Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem:

«خَيْرُ صُفُوفِ الرِّجَالِ أَوَّلُهَا، وَشَرُّهَا آخِرُهَا، وَخَيْرُ صُفُوفِ النِّسَاءِ آخِرُهَا، وَشَرُّهَا أَوَّلُهَا»،

'Najbolji saf za muškarce jest prvi, a najgori je zadnji, a najbolji saf za žene jest zadnji, a najgori je prvi.'"[1] Međutim, ako žene klanjaju samostalno ili ako između njih i muškaraca postoji pregrada, kao što je slučaj u Poslanikovoj džamiji, tada im je najbolji prvi saf, zbog prestanka razloga za to.

5) Klanjanje iza imama i oprez da se ne istupi ispred njega; na osnovu hadisa Ebu Hurejre, radijallahu 'anhu, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

«إِنَّمَا جُعِلَ الإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ».

"Imam je postavljen da se slijedi."[2]

Klanjaču nije dozvoljeno da stane ispred imama, osim u slučaju nužde i kada je džamija ispunjena klanjačima, tako da ne može naći mjesto za namaz osim ispred imama.

6) Vođenje brige o popunjavanju praznina i šupljina između safova i njihovom ravnanju, ali uz oprez od guranja i uznemiravanja ljudi, koračanja preko njihovih vratova i prolaska ispred klanjača, jer ga to vodi u grijeh.

---

[1] Hadis bilježi Muslim, br. 440.

[2] Hadis bilježe Buhari, br. 722, i Muslim, br. 417.

7) Obavljanje namaza u časnoj Revdi za onoga ko bude u prilici. Od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

«مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الجَنَّةِ، وَمِنْبَرِي عَلَى حَوْضِي».

"Između moje sobe i moga minbera nalazi se Revda (bašča), koja spada u džennetske bašče, a moj minber je na mome Havdu."[1]

Nije zabilježena određena vrijednost namaza obavljenog u Revdi, ali je potvrđeno da je ona jedna od džennetskih bašči – kao što na to ukazuje prethodni hadis Ebu Hurejre, radijallahu anhu – a ibadeti su vredniji shodno vrijednosti njihovog vremena i mjesta.

* Posjetilac treba odabrati odgovarajuće vrijeme za obavljanje namaza u Revdi i nastojati da to bude u vremenu kada su gužve manje. Nije dozvoljeno gurati se s braćom muslimanima, preskakati preko vratova ljudi, niti prolaziti ispred onih koji klanjaju kako bi se tu obavio namaz. Namaz u Revdi je nafila, pa se do nje ne smije dolaziti činjenjem onoga što je zabranjeno (harama). Također, posjetilac treba voditi računa o poštivanju i pridržavanju posebnih propisa i pravila uspostavljenih za ulazak u Revdu, biranju odgovarajućeg vremena, te sarađivati sa

[1] Muttefekun alejhi; Buhari, br. 1195, i Muslim, br. 1390.

osobama zaduženim za organizaciju ulaska posjetilaca.

8) Iskorištavanje vremena kroz često činjenje dobrih djela koja čovjeka približavaju njegovom Uzvišenom Stvoritelju, kao što su namaz, učenje Kur'ana, zikr, dova, prisustvovanje skupovima zikra, vjerskim predavanjima, halkama podučavanja plemenitom Kur'anu i tome slično.

9) Poštivanje Knjige Uzvišenog Allaha i njeno čuvanje od nepažljivog odnosa prema njenim stranicama, pisanja po njoj, ili njenog omalovažavanja i skrnavljenja stavljanjem obuće pored nje, spuštanjem na pod i slično tome, shodno riječima Uzvišenog:

﴿ذَٰلِكَ وَمَن يُعَظِّمْ شَعَٰٓئِرَ ٱللَّهِ فَإِنَّهَا مِن تَقْوَى ٱلْقُلُوبِ32﴾

"Eto toliko! Pa ko poštuje Allahove propise – znak je čestita srca." (El-Hadždž, 32).

10) Negledanje u ono što je Uzvišeni Allah zabranio gledati: posjetilac Poslanikove džamije mora oboriti pogled, te ne smije gledati u ono u šta je zabranjeno gledati. Također, treba biti svjestan težine činjenja grijeha na ovim mjestima i kazni do kojih to dovodi. Naime, grijesi se uvećavaju, po svom obimu i težini, shodno važnosti vremena i mjesta, a isti je slučaj i sa dobrim djelima. Žena muslimanka treba voditi računa o obavezi nošenja šerijatskog hidžaba i nepokazivanju ukrasa, kako

ne bi dovela muškarce u iskušenje, s obzirom da je grijeh za to ogroman.

11) Treba se čuvati zaokupljenosti fotografisanjem ili gledanjem slika i snimaka na mobitelu, a stvar je još ozbiljnija ako su ti snimci i slike zabranjeni (haram).

12) Čuvanje Poslanikove džamije od svega što joj ne dolikuje: svađe, povišenog tona, raspitivanja za izgubljenom životinjom (stvari), kupoprodaje i sličnih postupaka koji joj ne priliče, kao ni ostalim džamijama; shodno hadisu kojeg prenosi Ebu Hurejre, radijallahu 'anhu, od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem:

«إِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَبِيعُ أَوْ يَبْتَاعُ فِي المَسْجِدِ، فَقُولُوا: لَا أَرْبَحَ اللَّهُ تِجَارَتَكَ، وَإِذَا رَأَيْتُمْ مَنْ يَنْشُدُ فِيهِ ضَالَّةً، فَقُولُوا: لَا رَدَّ الله عَلَيْكَ».

„Ako vidite da se neko bavi kupoprodajom u džamiji, recite: 'Allah ti ne dao da zaradiš.' Ako čujete nekoga u džamiji da se raspituje za izgubljenu životinju (stvar), recite mu: 'Allah ti je ne vratio.'"[1]

13) Briga o ličnoj čistoći i izbjegavanje neprijatnih mirisa, poput bijelog i crvenog luka, duhana, znoja, te svega ostalog što uznemirava braću klanjače; na osnovu hadisa Džabira b.

[1] Hadis bilježe Tirmizi, br. 1321, i Ibn Huzejme, br. 1305, sa ispravnim lancem prenosilaca.

Abdullaha, radijallahu 'anhu, koji je rekao: "Zaista je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: «مَنْ أَكَلَ ثُومًا أَوْ بَصَلًا، فَلْيَعْتَزِلْنَا - أَوْ قَالَ: فَلْيَعْتَزِلْ مَسْجِدَنَا - وَلْيَقْعُدْ فِي بَيْتِهِ».

"Ko bude jeo bijeli ili crveni luk, neka se izdvoji od nas ili neka se udalji od našeg mesdžida i neka sjedi kod svoje kuće."[1]

14) Održavanje čistoće Poslanikovog mesdžida i nebacanje otpadaka unutar njega ili u njegovim dvorištima, poput ostataka hrane i iftarskih sofri (naročito u mjesecu ramazanu), te izbjegavanje pljuvanja po prolazima i dvorištima i sl.

15) Izbjegavanje klanjanja na prolazima, kod ulaznih vrata i na mjestima gdje je gužva, zbog štetnih posljedica koje iz toga proizlaze, poput zakrčivanja prolaza i uznemiravanja muslimana.

Muškarci i žene će klanjati na mjestima koja su za njih predviđena, unutar Poslanikove džamije ili u njenim dvorištima. Muškarac neće klanjati pored žene, niti žena pored muškarca, te se, koliko je to moguće, treba čuvati klanjanja ispred imama.

16) Istupanje lijevom nogom prilikom izlaska iz džamije, uz učenje dove:

«اللهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ»،

[1] Hadis bilježe Buhari, br. 7359, i Muslim, br. 564.

"Allahumme inni es'eluke min fadlike"/"Allahu moj, podari mi svako dobro od Tebe"[1], ili treba donijeti salavat na Vjerovjesnika i reći:

«رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ».

"Rabbi-gfir li zunubi, veftah li ebvabe fadlike"/"Gospodaru moj, oprosti mi moje grijehe i otvori mi vrata Svoga obilja."[2]

Četvrto: Propisi i adabi posjete kaburu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kaburima dvojice njegovih ashaba, radijallahu anhuma

* Pohvalno je posjetiti kabur Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kabure dvojice njegovih ashaba, Ebu Bekra i Omera, r. a., za stanovnike Medine, kao i za one koji u nju doputuju u posjetu, zbog općenitosti dokaza koji ukazuju na propisanost posjećivanja kaburova, a među kojima su i riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem:

«نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ، فَزُورُوهَا».

"Zabranio sam vam da posjećujete mezarja, ali od sada ih posjećujte!"[3]

---

[1] Muslim, br. 713.

[2] Hadis bilježi Tirmizi, br. 314, sa vjerodostojnim lancem prenosilaca.

[3] Hadis bilježi Muslim, br. 977.

Na vrijednost nazivanja selama na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nakon njegove smrti, ukazuje njegov hadis:

«مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ، إِلَّا رَدَّ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيَّ رُوحِي حَتَّى أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ».

"Niko me neće poselamiti, a da mi Uzvišeni Allah ne vrati dušu kako bih mu odvratio selam."[1]

* Ženama nije propisano da posjećuju njegov, sallallahu alejhi ve sellem, kabur, kao ni kabure drugih muslimana, jer je posjeta mezarjima propisana muškarcima, dok je ženama ona zabranjena. Prenosi se od Ibn Abbasa, radijallahu anhuma, da je rekao:

«لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ زَائِرَاتِ الْقُبُور، وَالمُتَّخِذِينَ عَلَيْهَا المَسَاجِدَ وَالسُّرُجَ»،

"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prokleo je žene koje posjećuju mezare, one koji na mezarima prave bogomolje i one koji na njima pale svjetiljke."[2] Prenosi se od Ebu-Hurejre, radijallahu 'anhu da je

«أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَعَنَ زَوَّارَاتِ الْقُبُور».

[1] Hadis bilježi Ahmed u "Musnedu", br. 10815, sa dobrim lancem prenosilaca.

[2] Hadis bilježe Ebu Davud, br. 3236, Tirmizi, br. 320, i Nesai, br. 2043.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prokleo žene koje posjećuju mezarja.“[1]

* Nije dozvoljeno posebno i ciljano putovati radi posjete kaburu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, tako da se tim putovanjem namjerava isključivo posjeta kabura, već se putovanjem namjerava posjeta džamije i namaz u njoj. A kada se smjesti u Medini, propisano mu je posjetiti kabur, kao što je to propisano i stanovnicima Medine, shodno riječima Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem:

«لَا تُشَدُّ الرِّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: مَسْجِدِي هَذَا، وَمَسْجِدِ الحَرَامِ، وَمَسْجِدِ الأَقْصَى».

"Putovanje se ne poduzima radi ibadeta osim kada se radi o posjeti tri džamije: ove moje džamije, Mesdžidul-harama i Mesdžidul-Aksa."[2]

Propisana pravila ponašanja tokom posjete kaburu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kaburima dvojice njegovih ashaba, r. a.

Posjetilac će stati pred kabur Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, okrenut prema kaburu, zatim će poselamiti Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, na prikladan način, tihim glasom, riječima: "Esselamu alejke, ja Resulallah, ve rahmetullahi ve

---

1 Hadis bilježe Tirmizi, br. 1056, i Ibn Madže, br. 1576, sa dobrim lancem prenosilaca.

2 Bilježe ga Buhari, br. 1189, i Muslim, br. 1397, a ovo je Muslimova verzija.

berekatuhu." Nema smetnje ako na to doda i kaže: "Svjedočim da si dostavio Objavu, ispunio emanet, iskreno se ophodio prema ummetu i iskreno se borio na Allahovom putu", jer je sve to istina.

Zatim će napraviti korak udesno kako bi stao okrenut prema kaburu Ebu Bekra es-Siddika, radijallahu anhu, te će reći: "Esselamu alejke, ja Eba Bekr es-Siddik. Esselamu alejke, halifo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Neka je Allah zadovoljan tobom i neka te učini zadovoljnim, i neka te nagradi svakim dobrom u ime ummeta Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem."

Zatim će napraviti korak udesno kako bi stao pred kabur Omera ibn el-Hattaba, radijallahu anhu, te će reći: "Esselamu alejke, ja Omer el-Faruk, neka je Allah zadovoljan tobom, neka te učini zadovoljnim, i neka te nagradi svakim dobrom u ime ummeta Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem."

Kada bi se Ibn Omer, radijallahu anhuma, vratio sa putovanja, došao bi do kabura Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, te kazao: "Esselamu alejke, ja Resulallah. Esselamu alejke, ja Eba Bekr. Esselamu alejke, ja ebetah/o oče moj." Nakon toga bi se okrenuo i otišao.[1]

[1] Hadis bilježi Bejheki u djelu "Es-Sunenul-Kubra", br. 10271, sa vjerodostojnim lancem prenosilaca.

Ne treba dodirivati zidove kabura niti ogradu, niti ih ljubiti.

Imam Malik, neka mu se Allah smiluje, rekao je: "Kada osoba naziva selam Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, stat će licem okrenuta prema kaburu, a ne prema Kibli; približit će se i nazvati selam, i neće rukom dodirivati kabur."[1]

Imami su saglasni da se kabur Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ne dodiruje rukom niti se ljubi.

Neće se dugo zadržavati kod kabura, već će nazvati selam, a zatim krenuti.

Imam Malik, neka mu se Allah smiluje, rekao je: "Smatram da ne treba stajati kod kabura Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i učiti dovu, već nazvati selam i produžiti."[2]

Nafi', Allah mu se smilovao, rekao je: "Ibn Omer bi nazivao selam kod kabura... Vidio sam ga stotinu i više puta kako dolazi do kabura, pa bi govorio: 'Neka je selam na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Neka je selam na Ebu Bekra, neka je selam na mog oca.' Nakon toga bi se okrenuo i otišao."[3]

Prema tome, šerijatski nije opravdana praksa onih koji podižu glasove kod kabura Allahovog

---

1 Kadi Ijad, "Eš-Šifa", 2/199.
2 Kadi Ijad, "Eš-Šifa", 2/199.
3 Predaju bilježi El-Adžurri, "Eš-Šeria'", 5/2374, br. 1853.

Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, niti onih koji se tamo dugo zadržavaju.

Nije dozvoljeno upućivati dovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, niti bilo kome drugom od stvorenja radi pribavljanja koristi ili otklanjanja štete, traženja ispunjenja neke potrebe, otklanjanja nevolje, izlječenja bolesnog, traženja šefaata, spasa od kazne ili tome sličnih dova, jer je dozivanje nekoga pored Uzvišenog Allaha u nečemu što samo Allah može ispuniti zabranjeno i predstavlja veliki širk. Uzvišeni Allah je rekao:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ٱدۡعُونِيٓ أَسۡتَجِبۡ لَكُمۡۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَسۡتَكۡبِرُونَ عَنۡ عِبَادَتِي سَيَدۡخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ60﴾

"Gospodar je vaš rekao: 'Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Me obožavaju – ući će, sigurno, u Džehennem poniženi.'" (Gafir, 60). Uzvišeni je rekao:

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ تَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ عِبَادٌ أَمۡثَالُكُمۡۖ فَٱدۡعُوهُمۡ فَلۡيَسۡتَجِيبُواْ لَكُمۡ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ194﴾

"Oni kojima se vi, pored Allaha, molite, zaista su robovi, kao i vi. Pa, vi ih molite, i neka vam se odazovu ako istinu govorite!" (El-E'araf, 194). Također, kaže Uzvišeni:

﴿وَأَنَّ ٱلۡمَسَٰجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدۡعُواْ مَعَ ٱللَّهِ أَحَدٗا18﴾

"Mesdžidi jesu Allaha radi, i ne molite, pored Allaha, nikoga!" (El-Džin, 18).

Osoba neće upućivati dovu Allahu kod kabura, a ukoliko želi uputiti dovu, odmaknut će se od kabura, okrenuti prema Kibli i uputiti dovu, i neće se okretati prema kaburu prilikom upućivanja dove.

Imam Malik, neka mu se Allah smiluje, rekao je: "Ne smatram da treba stajati kod kabura Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i učiti dovu."

Nije propisano učestalo posjećivanje kabura prilikom ulaska u džamiju ili izlaska iz nje, ni za stanovnike Medine niti za posjetioce izvan nje, jer postoji bojazan da to predstavlja uzimanje kabura za svetkovinu (mjesto redovnog okupljanja).

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio je to kazavši:

«لَا تَتَّخِذُوا قَبْرِي عِيدًا، وَلَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قُبُورًا، وَحَيْثُمَا كُنْتُمْ فَصَلُّوا عَلَيَّ، فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي».

"Ne činite moj mezar svetilištem, i ne činite svoje kuće grobnicama. Ma gdje bili, donosite salavat na mene, jer će on doprijeti do mene."[1]

Značenje: ''Nemojte moj mezar učiniti svetilištem'' odnosi se na ponavljanje posjeta u određeno vrijeme ili u određenim prilikama, poput određivanja posjete svakog dana, svake sedmice ili svakog mjeseca, ili u određenim prilikama u kojima

[1] Hadis bilježi Ahmed u "Musnedu", br. 8804, sa dobrim lancem prenosilaca.

se on posjećuje. A postoji tumačenje da to znači: Nemojte ga učiniti mjestom stalnog okupljanja.[1]

Imam Malik, neka mu se Allah smiluje, rekao je: „Onome od stanovnika Medine ko uđe u džamiju i izađe iz nje nije obavezno zaustavljanje kod kabura; to važi samo za strance.“[2]

Njegove riječi, Allah mu se smilovao: "To se odnosi samo na strance", znače općenitu posjetu, a ne ponavljanje posjete prilikom ulaska i izlaska.

Nije dozvoljeno stajati ispred kabura poput klanjača, stavljajući jednu ruku preko druge na prsa ili ispod njih. Ovaj položaj je specifičan za namaz i asocira na poniznost i skrušenost koja priliči da se iskazuje isključivo samo Uzvišenom Allahu.

Ne okreće se prema kaburu s udaljenog mjesta radi nazivanja selama Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kao što to čine neki ljudi, jer to nisu činili ashabi, r. a., niti ispravni prethodnici iz reda četiri imama i drugi.

Ne treba se okretati prema časnom kaburu prilikom upućivanja dove, učenja Kur'ana i tome slično, sa bilo koje strane, jer to spada u istu vrstu prethodno spomenutih novotarija. Muslimanu nije dozvoljeno da u svoju vjeru uvodi ono što Allah nije dozvolio. Imam Malik, rahmetullahi alejh, osudio je

---

[1] Pogledaj: Er-Ragib el-Isfahani, "El-Mufredat", str. 594, Eš-Ševkani, "Šerhus-sudur bi tahrimi ref'il-kubur", str. 16.

[2] Kadi Ijad, "Eš-Šifa", 2/204; Ibnul-Hadž, "El-Medhal", 1/262.

slične postupke i rekao: "Posljednje generacije ovog ummeta neće se popraviti osim onim čime su se popravile njegove prve generacije."[1]

Ne zaokupljati se slikanjem, snimanjem i prenosima uživo dok se naziva selam Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.

Neka su salavati i selam na našeg vjerovjesnika Muhammeda, njegovu porodicu i ashabe.

[1] Ibn Baz, "Medžmu' fetava", 16/110.

Sadržaj

Vrijednosti Poslanikove džamije, pravila ponašanja u vezi s njom, te propisi posjete kaburu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kaburima dvojice njegovih ashaba, radijallahu anhuma.....3
Vrijednosti Poslanikove džamije, pravila ponašanja u vezi s njom, te propisi posjete kaburu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kaburima dvojice njegovih ashaba, radijallahu anhuma.....3
Uvod.....3
Prvo: Vrijednosti i odlike Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, džamije.....4
Drugo: Pohvalnost i preporučenost posjete časnoj Poslanikovoj džamiji.....7
Treće: Adabi i pravila ponašanja prilikom posjete Poslanikovoj džamiji.....8
Četvrto: Propisi i adabi posjete kaburu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kaburima dvojice njegovih ashaba, radijallahu anhuma..... 17

bs492v1.0 - 06/09/2026